

ปรัชญาการเมืองในการรัฐประหาร: ข้อถกเถียงว่าด้วยความชอบธรรม ของการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549*

POLITICAL PHILOSOPHY IN A COUP: A CONTROVERSY OVER THE LEGITIMACY OF A COUP SEPTEMBER 19, 2006

ณัฐวีร์ พุ่มระชัฏ¹ และ จักรี กษัตริย์²

Nutthawee Pumrachat¹ and Chakri Kasatri²

¹⁻²มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹⁻² Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding author E-mail: nutthawee.pumrachat@g.swu.ac.th

Received 19 November 2023; Revised 9 November 2023; Accepted 26 December 2023

บทคัดย่อ

การรัฐประหารเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นควบคู่สลับไปมากับกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย โดยการรัฐประหารปรากฏให้เห็นเรื่อยมานับตั้งแต่การสถาปนาระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น บทความชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์สองประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการอ้างความชอบธรรมของคณะรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการขึ้นสู่อำนาจ รักษาอำนาจ และสิ้นสุดอำนาจของคณะรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 โดยใช้วิธีการสร้างคำอธิบายและวิเคราะห์ผ่านแนวทางปรัชญาการเมืองของ Niccolò Machiavelli จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า 1) การอ้างความชอบธรรมของคณะรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ยึดโยงและอิงแอบความชอบธรรมในการก่อรัฐประหารผ่านสถาบันพระมหากษัตริย์ และระบบกฎหมาย ในการเป็นแหล่งอ้างอิงความชอบธรรม และ 2) ปัจจัยที่เอื้อต่อการขึ้นสู่อำนาจ คือ การลดทอนความชอบธรรมของรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งเพื่อรองรับการรัฐประหารที่จะ

---

* ณัฐวีร์ พุ่มระชัฏ และ จักรี กษัตริย์. (2566). ปรัชญาการเมืองในการรัฐประหาร: ข้อถกเถียงว่าด้วยความชอบธรรมของการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(6), 156-172.

Nutthawee Pumrachat and Chakri Kasatri. (2023). Political Philosophy in a Coup: A Controversy Over the Legitimacy of a Coup September 19, 2006. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 3(6), 156-172.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2023.50>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

เกิดขึ้น นำมาซึ่งผลลัพธ์ก็คือทำให้ฝ่ายต่อต้านรัฐประหารอ่อนแอ และคณะรัฐประหารเข้มแข็งที่ครองอำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จ ในส่วนของการรักษาอำนาจ คณะรัฐประหารได้ทำการกวาดล้างและขจัดอิทธิพลชั่วคราวอำนาจเก่าผ่านการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และการสิ้นสุดอำนาจคือการกำจัดชั่วคราวอำนาจเก่าอย่างไม่เด็ดขาดส่งผลให้ชั่วคราวอำนาจเก่าสามารถกลับเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้อีกครั้งผ่านสนามการเลือกตั้ง

คำสำคัญ : รัฐประหาร 19 กันยายน 2549, มาเคียเวลลี, ประชาธิปไตย

Abstract

Coups are phenomena that occur in tandem with the democratization process in Thai society. The coup has been a constant presence since the establishment of democracy. Therefore, this paper has two objectives: 1) to study the legitimacy of the September 19, 2006 coup, and 2) to analyze the factors contributing to the rise to power, retention, and termination of power of the September 19, 2006 coup d'état. Using the method of explanation and analysis through the political philosophy of Niccolò Machiavelli, it was found that 1) the claim of legitimacy of the September 19, 2006 coup is based on the legitimacy of the coup through the monarchy and the legal system as a source of legitimacy, and 2) the factors contributing to the rise to power are the diminishment of the legitimacy of the elected government in response to the upcoming coup. The result was a weakening of the anti-coup faction and a strong coup d'état that dominated the entire government. On the part of maintaining power. The coup d'état purged and eliminated the old power poles through the creation of a new constitution, and the end of power was the indecisive elimination of the old powers, allowing the old ones to return to political power through the electoral field.

Keywords : September 19, 2006 coup, Machiavelli, Political philosophy

บทนำ

การรัฐประหารของกองทัพที่เกิดขึ้นในวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยการยึดอำนาจการปกครองของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง การรัฐประหารดังกล่าวอาจจะเป็นการกระทำที่กักขะในการปกครองระบอบประชาธิปไตย หากแต่พิจารณาในรายละเอียดจะเห็นได้ถึง “ความจำเป็น” ในการก่อการรัฐประหาร เพื่อเปิดทางให้กองทัพเข้ามามีบทบาทในโครงสร้างอำนาจเพื่อเป้าประสงค์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาชนคนในชาติ ดังนั้น วิธีการที่กักขะที่นำไปสู่เป้าประสงค์ปลายทางที่ต้งามและเพื่อขจัดปัญหาความฉ้อฉล จึงอาจกล่าวได้ว่าการรัฐประหารดังกล่าวทรงไว้ซึ่ง “ความชอบธรรม” โดยบทความชิ้นนี้ได้ใช้การอธิบายผ่านปรัชญาการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี (Nicolo Machiavelli) ซึ่งผู้ที่มีลักษณะสมათานแนวคิดของมาเคียเวลลีมักถูกกล่าวว่าเป็น “มาเคียเวลเลียน” (Machiavellianism) โดยสื่อนัยถึงเล่ห์กล แผนการ หรือการสรรหาเครื่องมือทางอำนาจโดยเฉพาะคำอธิบายที่เกี่ยวกับ “The ends justify the means” อาจแปลได้ว่า “เป้าหมายเป็นตัวรับรองวิธีการ” (ชัชววัฒน์ สถาอานันท์, 2523: 111) แนวคิดดังกล่าวของมาเคียเวลลีได้ให้ความสำคัญกับเป้าประสงค์ที่มีความยิ่งใหญ่กว่ากระบวนการ อาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายที่ต้งามจะนำมาซึ่งความชอบธรรมที่จะหักล้างกับกระบวนการรวมไปถึงการกระทำที่ฉ้อฉลไปได้โดยศิโรราบ ผ่านการบีบบังคับบนการสร้างเงื่อนไขทางการเมือง

ในบทความชิ้นนี้มุ่งที่จะศึกษาและอธิบายเหตุการณ์การรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยใช้กรอบแนวคิดของนิโคโล มาเคียเวลลี ในการอธิบายเหตุการณ์ดังกล่าว รวมถึงการศึกษาไปยังต้นตอของกระบวนการสร้างความชอบธรรมที่คณะรัฐประหารใช้อิงแอบเพื่อสร้างความชอบธรรมในการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้ง และสะท้อนภาพผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงเหตุการณ์การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 เข้ากับบรรดาธิบายและแนวคิดของมาเคียเวลลี โดยคำอธิบายที่ปรากฏในบทความชิ้นนี้มีกรอบแนวคิดทางปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลีอยู่เบื้องหลังอย่างสำคัญในการช่วยรังสรรค์คำอธิบายเพื่อเผยให้เห็นถึงภาพลวงตาแห่งความชอบธรรมที่คณะรัฐประหารสร้างขึ้น โดยบทความชิ้นนี้ได้ตั้งประเด็นคำถามทางปรัชญาการเมืองที่สำคัญว่าอะไรคือความชอบธรรมที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) กระทำการรัฐประหารรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของ พันตำรวจโท ทักษิณ

ชินวัตร ตลอดจนการแสวงหาความชอบธรรมในการขึ้นสู่อำนาจ และกระบวนการรักษาอำนาจของคณะรัฐประหารดำเนินไปด้วยปัจจัยใด

การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)

การรัฐประหารครั้งที่ 12 ของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ที่นำโดยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน เข้ายึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ทว่าการรัฐประหารดังกล่าวกลับได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยได้มีการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ผ่านการให้ดอกกุหลาบ พวงมาลัย แก่เหล่าทหารในบริเวณหน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม ดังนั้นเพื่อให้เห็นถึงพลวัตของรัฐประหารในปี 2549 และกลวิธีในการสร้างความชอบธรรมของกองทัพจึงจะได้กล่าวถึง 2 ประเด็นคือ ขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และ ลับ ลวง พราง รัฐประหาร 2549

1. ขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

ความแตกแยกของประชาชนคนในชาติเริ่มสะท้อนภาพชัดมากยิ่งขึ้นเมื่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เริ่มมีการขยายตัวพร้อมกับการก่อร่างสร้างตัวของคาราวานคนจน ซึ่งเป็นเป็นกลุ่มที่สนับสนุนรัฐบาลทักษิณ ได้มีการชุมนุมเพื่อตอบโต้ขบวนการต่อต้านทักษิณ โดยคาราวานคนจนได้ใช้พื้นที่ในบริเวณสวนจตุจักรเป็นสถานที่ในการชุมนุม ซึ่งเป็นการเริ่มต้นความขัดแย้งของมวลชนทั้งสองฝ่าย (เกษียร เตชะพีระ, 2550: 77)

การเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยหรือ พธม. เริ่มขึ้นหลังจากกรณีการระงับออกอากาศรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ซึ่งมีสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นผู้ดำเนินรายการ ในรายการดังกล่าวเป็นที่นิยมอย่างมากเนื่องจากมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทักษิณจนกระทั่งกลายเป็น “ปรากฏการณ์สนธิ” (Positioning, 2005, Online) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการวิจารณ์รัฐบาลทักษิณของสนธิ ลิ้มทองกุล ในตอนแรกมีลักษณะให้การสนับสนุนรัฐบาลทักษิณ แต่ในภายหลังได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นการวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา และเสียดสีอย่างเข้มข้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้รัฐบาลทักษิณต้องสั่งระงับการออกอากาศทันที แต่สิ่งที่ควรตั้งข้อสังเกตคือก่อนหน้าที่ทักษิณ ชินวัตร จะขึ้นสู่อำนาจในการดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรี สนธิ ลิ้มทองกุล ได้ให้การสนับสนุนทักษิณ ชินวัตร ในหนังสือโดยเฉพาะสื่อที่ สนธิ ลิ้มทองกุล ถือครองอยู่แต่ภายหลังตั้งแต่ในปี 2548 ทั้งรายการเมืองไทยรายสัปดาห์และ สื่อหนังสือพิมพ์ก็กลับเปลี่ยนมาเป็นการโจมตีทักษิณ ชินวัตร ด้วยเนื้อหาที่ตรงไปตรงมา ดังที่ สนธิ ลิ้มทองกุล ได้อธิบายไว้ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า “...แต่บัดนี้ตาสว่างจึงรู้แล้วว่า ไม่มีเสือตัว ไหนกินมังสวิรัต...” (MGR Online, 2548, ออนไลน์)

2. ลับ ลวง พราง รัฐประหาร 2549

ท่ามกลางความขัดแย้งของประชาชนคนในชาติที่มีแนวโน้มจะยิ่งขยายตัวและรุนแรง มากขึ้นในสังคมไทยระหว่างฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลทักษิณกับฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาลทักษิณ และ แล้วการเคลื่อนไหวของทักษิณ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นก็ได้เริ่มปรากฏขึ้นต่อ สาธารณชนผ่านวาทกรรม “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” โดยทักษิณ ชินวัตรได้พูดตอนหนึ่ง ระหว่างการประชุมหัวหน้าส่วนข้าราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ตำรวจ และข้าราชการระดับ 10 ขึ้นไป ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ว่า “วันนี้อังค์กรนอกรัฐธรรมนูญ คือ บุคคลซึ่งดู เหมือนมีบารมีนอกรัฐธรรมนูญเข้ามาวุ่นวายของค์กรที่มีในระบบรัฐธรรมนูญมากไป มีการไม่ เคารพกติกา” (คมชัดลึก, 2560: ออนไลน์) โดย “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” ทักษิณ ชินวัตร อาจมีนัยที่จะหมายถึง พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรี

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่และอาวุโสของกองทัพโดยได้เริ่ม การแสดงออกอย่างเป็นทางการเป็นนัยสำคัญผ่านการเดินทางไปบรรยายให้กับนักเรียนทหาร โดยใน วันที่ 14 กรกฎาคม 2549 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เดินทางไปบรรยายพิเศษให้กับ นักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร.) โดยในการบรรยายพิเศษครั้ง ดังกล่าวกลายเป็นการสื่อัยทางการเมืองครั้งสำคัญที่ไม่เพียงปลุกให้เหล่านักเรียนนายร้อย ต่อต้านความฉ้อฉลเท่านั้น แต่ยังเป็นการสื่อไปถึงนายทหารทุกระดับให้ตระหนักถึง “หน้าที่” ความเป็น “ทหาร” ดังที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้กล่าวบรรยายไว้ความตอนหนึ่งว่า

“รัฐบาลก็เหมือนกับ jockey คือเข้ามาดูแลทหาร ไม่ใช่เจ้าของ ทหาร เจ้าของทหารคือชาติ และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัฐบาล เข้ามาดูแล แต่กำหนดใช้พวกเราตามที่ประกาศนโยบายไว้ต่อรัฐสภา เด็กขี่ ม้าบางคนก็ขี่ดี ขี่เก่ง บางคนก็ขี่ไม่ดี ขี่ไม่เก่ง รัฐบาลก็เหมือนกัน บาง รัฐบาลก็ทำงานดี ทำงานเก่ง บางรัฐบาลทำงานไม่ดี ไม่เก่ง ก็มี นี่เป็นเรื่อง จริง” (MGR Online, 2549: ออนไลน์)

กล่าวอย่างรวบรัดได้ว่า การก่อสร้างตัวของกลุ่มมวลชนพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมาจากความไม่พอใจต่อการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลทักษิณ ประกอบกับการที่รัฐบาลทักษิณสั่งระงับการออกอากาศรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ของสนธิ ลิ้มทองกุล ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล การขายหุ้นในเครือบริษัทชินคอร์ปโดยไม่เสียภาษีที่มูลค่ามหาศาล ทว่าในอีกฟากหนึ่งได้ก่อให้เกิดการก่อตัวของคาราวานคนจน ซึ่งเป็นกลุ่มมวลชนที่สนับสนุนรัฐบาลทักษิณ จึงอาจกล่าวได้ว่ารอยร้าวระหว่างประชาชนคนในชาติไทยเริ่มมีความชัดเจนและขยายตัวมากยิ่งขึ้นทั้งยังมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นอีกด้วย

การเคลื่อนไหวของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ที่ได้เดินทางไปกล่าวบรรยายพิเศษ ซึ่งเนื้อหาในการกล่าวบรรยายนั้นเกี่ยวข้องกับการสร้างโลกทัศน์ของหน้าที่ทหารที่ต้องปกป้องชาติและต่อต้านความฉ้อฉล ทั้งยังกล่าวเพิ่มเติมว่ารัฐบาลมีทั้งดีและไม่ดี การเคลื่อนไหวของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงนัยสำคัญทางการเมืองจึงทำให้เกิดวาทกรรมที่ว่า “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” อย่างไรก็ตามผู้บัญชาการทหารบกอย่างพลเอกสนธิ บุญรัตกลิน ได้ปฏิเสธการเข้าร่วมประชุมกับคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงตามแนวชายแดนใต้

ในขณะที่ทักษิณ ชินวัตร อยู่ที่สหรัฐอเมริกาเพื่อเข้าร่วมการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ในช่วงเช้าในวันที่ 19 กันยายน 2549 แต่เป็นช่วงเวลาที่ในประเทศไทย คณะรัฐประหารที่นำโดยพลเอกสนธิ บุญรัตกลิน ได้นำกำลังทหารเข้ายึดทำเนียบรัฐบาลและสถานีโทรทัศน์ทำให้ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถอ่านประกาศแถลงการณ์สถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรวมอำนาจอยู่ที่นายกรัฐมนตรีได้สำเร็จ ทำให้พลเอกสนธิ บุญรัตกลิน ยึดอำนาจจากรัฐบาลทักษิณและทำให้ชั่วคราวของทักษิณ ชินวัตร ต้องประสบกับความปราชัยในที่สุด

หลังการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) พลเอกสนธิ บุญรัตกลิน ได้มีการแต่งตั้งให้พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพื่อแก้ปัญหาชาติรวมไปถึงความแตกแยกของประชาชน

ฐานคิดทางปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี

“ปรัชญามาถึงฉากเหตุการณ์เอาเมื่อสายเกินกว่าจะให้คำแนะนำสั่งสอน ว่าโลกควรจะเป็นเช่นไรแล้วเสมอ ในฐานะความคิดของโลก มันจะปรากฏขึ้นก็ต่อเมื่อภาวะจริงสำเร็จรูปเรียบร้อยอยู่ที่นั่นแล้ว ภายหลังจากกระบวนการก่อรูปของภาวะจริงเสร็จสิ้นลงแล้ว” (เกษียร เตชะพีระ, 2564: 318)

นิโคโล มาเคียเวลลี (Nicolo Machiavelli) นักปรัชญาในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการผู้ได้รับการยอมรับให้เป็น บิดารัฐศาสตร์สมัยใหม่ โดยภายหลังแนวคิดของมาเคียเวลลีมักถูกกล่าวว่าเป็น มาเคียเวลเลียน (Machiavellian) ซึ่งสื่อถึงความเต็มใจไปด้อยเล่ห์กล การวางแผน รวมไปถึงการใช้ผู้อื่นเป็นเครื่องมือ (ศิลปวัฒนธรรม, 2564: ออนไลน์) แนวคิดหรือฐานปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี สามารถศึกษาผ่านงานเขียนของเขาอย่าง The Prince ซึ่งเป็นงานเขียนที่ถูกเขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1513 โดยคำสอนของมาเคียเวลลีนั้นมุ่งเน้นที่จะให้บรรดาธิบายเกี่ยวกับผู้ปกครองที่หวังจะครองอำนาจให้ยืนยาวรวมถึงการเรียนรู้ที่จะเป็นคนไม่ดีเพื่อปกครอง (ธนา มณีพฤกษ์, 2555: 25) ดังแนวคิดของมาเคียเวลลีที่ว่า “การเป็นผู้นำในลักษณะนำหวนเกรงดีกว่าผู้นำซึ่งเป็นที่คนรักใคร่” (ศิลปวัฒนธรรม, อ้างแล้ว: ออนไลน์)

1. The end justifies the means

การให้ความสำคัญกับเป้าหมายที่ตึงมากมากกว่าการให้ความสำคัญกับวิธีการหรือกระบวนการ กล่าวคือ “เป้าหมายเป็นตัวรับรองวิธีการ” ทว่าเมื่อวิธีการหนึ่ง ๆ กลับไปละเมิดศีลธรรมอันเป็นฉันทามติร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบสังคม ดังนั้น ผู้ครองอำนาจจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้อง ลับ-ลวง-พราง เพื่อกดไม่ให้ความไร้ศีลธรรมโผล่พ้นขึ้นมาเหนือปริมณฑลทางสังคม การให้ความสำคัญกับเป้าหมายปลายทางปรากฏในแนวคิดของมาเคียเวลลี ดังมีความตอนหนึ่งว่า

“เพราะเมื่อความมั่นคงของประเทศชาติเองขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว แล้ว ก็ไม่มีข้อคำนึง ไต ๆ เกี่ยวกับว่าจะยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม จะเป็นมนุษยธรรมหรือทารุณโหดร้าย จะเป็นเกียรติคุณหรือน่าละอายก็ตาม ที่ควร จะปล่อยให้เป็นใหญ่ แต่เมื่อนำเอาข้อพิจารณาอื่น ๆ ทั้งหมดออกไปแล้ว ปัญหาข้อเดียวควรเป็นว่า แนวทางใดจะช่วยชีวิตและอิสรภาพของ ประเทศชาติไว้ได้เท่านั้น” (เอ็ม. เจ. ฮาร์มอน, 2522: 214)

จากความในข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงทัศนะแบบ The end justifies the means ได้ อย่างชัดเจน กล่าวคือ การปิดความสนใจไปอยู่ที่จุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์เท่านั้น ซึ่งไม่มี ความจำเป็นอันใดเลยที่จะให้ความสนใจหรือต้องประนีประนอมกับวิธีการที่เป็นหนทางในการ นำไปสู่เป้าหมาย กล่าวอย่างรวบรัดได้ว่าวิธีการจะอย่างไรไม่ต้องสนใจ หากแต่มุ่งสนใจที่ เป้าหมายอันดีงามเป็นพอ

2. การขึ้นสู่อำนาจ

การขึ้นสู่อำนาจ (ด้วยกำลัง) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของโชคชะตา เนื่องจากการขึ้น สู่อำนาจด้วยวิธีดังกล่าวไม่สามารถสำเร็จหรือบรรลุผลได้เพียงแค่การใช้กำลังเข้าควบคุมเท่านั้น หากแต่ต้องอาศัยโชคชะตาฟ้าเป็นใจด้วย สำหรับการขึ้นสู่อำนาจมาเคียเวลลีได้ให้ แนวทางว่า “เพราะฉะนั้น พึงสังเกตได้ว่าในการเข้าครองรัฐหนึ่ง ๆ ผู้ชนะพึงต้องจัดการกระทำ ทารุณกรรมทั้งหมดเสียในทันทีทันใด” (เอ็ม. เจ. ฮาร์มอน, อ้างแล้ว: 201)

จากการให้แนวทางการขึ้นสู่อำนาจของมาเคียเวลลี ซึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับศีลธรรม จึงอาจเป็นเหตุผลสนับสนุนผู้ปกครองที่มีอำนาจเด็ดขาดกระทำการโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมซึ่ง อาจเป็นรากฐานสำคัญและที่มาของ “มาเคียเวลลีเยน” ซึ่งถูกเปรียบกับเหล่ากิลที่ลับ ลวง พราง

หลังจากการขึ้นสู่อำนาจประสบความสำเร็จแล้ว ปฏิเสธไม่ได้ว่าการขึ้นสู่อำนาจมิใช่ จุดจบหากแต่เป็นจุดเริ่มต้นเท่านั้น กล่าวคือ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการรักษา อำนาจ

3. การรักษาอำนาจ

“อำนาจ” เป็นนามธรรมที่มองไม่เห็นและจับต้องมิได้ ทว่ากลับทรงพลังานุภาพเป็น อย่างยิ่งซึ่งอาจเปรียบได้ดังดาบสองคมที่ทั้งสร้างคุณอย่างอนันต์และสามารถลงทัณฑ์ได้ในเวลา เดียวกัน ดังนั้นผู้ปกครองที่ขึ้นสู่อำนาจผ่านการใช้กำลัง ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการจัดการอำนาจที่

ได้มาให้มีเสถียรภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาอำนาจให้มีความตั้งมั่น หากแต่ไม่สามารถรักษาอำนาจได้ก็จะนำไปสู่ภาวะการสูญเสียอำนาจในที่สุด

มาเคียวเวลลี ได้ให้แนวทางในการรักษาอำนาจไว้หลายแนวทางหนึ่งในนั้นคือ การปฏิบัติต่อกลุ่มอำนาจเก่า กล่าวคือ การล้มล้างและกวาดล้างกลุ่มอำนาจเก่าให้หมดสิ้นเพื่อป้องกันการที่กลุ่มอำนาจเก่าจะสะสมกำลังรวมถึงการทำทลายอำนาจและยึดครองอำนาจกลับไป ในที่สุด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การกำจัดอำนาจเก่าดังกล่าวมิได้มุ่งหมายไปที่ตัวบุคคลเพียงอย่างเดียวเท่านั้นหากแต่ยังรวมไปถึงตัว “ระบอบ” และสัญลักษณ์ของกลุ่มอำนาจเก่าทั้งหมด เพื่อให้ผู้ยึดครองอำนาจสามารถรวบรวมและควบคุมกลไกอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (มาเคียวเวลลี, นิโคโล, 2563: 154-160)

4. การสูญเสียอำนาจ

นอกจากการขึ้นสู่อำนาจและการรักษาอำนาจแล้ว มาเคียวเวลลีได้เสนอความเป็นไปได้ที่จะต้องสูญเสียอำนาจโดยมาจากสาเหตุสำคัญหลายประการไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจากคุณธรรมของผู้ปกครองตามคุณสมบัติ หรือสาเหตุจากโชคชะตากำหนด ก็อาจส่งผลต่อการสูญเสียอำนาจของรัฐหรือผู้ปกครองในภายหลังได้

ทั้งนี้ “การรัฐประหาร” ที่เป็นการขึ้นสู่อำนาจโดยกำลังก็มีความจำเป็นอย่างปฏิเสธไม่ได้ที่จะต้อง ลับ ลวง พราง ในการขึ้นสู่อำนาจอย่างแยบยล รวมทั้งการทำลายล้างเครือข่ายและระบอบอำนาจเก่าให้หมดสิ้นจึงจัดเป็นการยึดครองอำนาจอย่างสมบูรณ์แบบตามแนวคิดของมาเคียวเวลลี

จึงสามารถสรุปได้ว่าการอธิบายฐานแนวคิดปรัชญาการเมืองของมาเคียวเวลลีที่สอดคล้องกับการตั้งคำถามถึงความชอบธรรมของคณะรัฐประหารในปี 2549 ได้แสดงให้เห็นผ่านการขึ้นสู่อำนาจด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตามให้ได้มาซึ่งเป้าหมายที่ตั้งงามอันเป็นเหตุผลของคณะรัฐประหาร เพื่อแสดงให้เห็นถึงความชอบธรรมที่เกิดขึ้นจากการทำรัฐประหาร ในวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยคณะรัฐได้สร้างกระบวนการลดทอนความชอบธรรมของรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งในขณะเดียวกันก็สถาปนาความชอบธรรมให้กับการช่วงชิงอำนาจดังกล่าวผ่านการยึดอำนาจ

ธรรมเนียมจารีตที่ส่งเสริมความชอบธรรมในเหตุการณ์การรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน 2549

นอกจากความต้องการให้ประเทศชาติบ้านเมืองปกติสุข ปราศจากความวุ่นวายทางการเมืองอันเป็นเหตุผลของคณะรัฐประหารตามความจำเป็นในการทำรัฐประหาร แสดงถึงความชอบธรรมอันเป็นเหตุผลให้คณะรัฐประหารก่อการรัฐประหารขึ้น ซึ่งได้กล่าวไปแล้วนั้น ยังมีประเด็นที่นำมาซึ่งความชอบธรรมที่คอยส่งเสริม คำจูงใจแก่การทำรัฐประหารตลอดมา และเรียกได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่เกิดขึ้นมาจนเป็นธรรมเนียม จารีต หรือวัฒนธรรมอย่างหนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การรัฐประหารและคณะรัฐประหารในทุกครั้ง ในที่นี้จะกล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เข้ามามีบทบาทในการจูงใจความชอบธรรมในการรัฐประหารในแต่ละครั้งจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาโดยตลอด

กล่าวอย่างรวบรัดได้ว่านอกเหนือจากเหตุผลหลักในการทำรัฐประหารเพื่อยุติประชาธิปไตยที่ฉ้อฉลและให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในชาติแล้วนั้น ยังมีประเด็นของการอิงแอบความชอบธรรมของคณะรัฐประหารที่อิงอยู่กับสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงการรับรองความชอบธรรมที่แสดงผ่านประเด็นทางกฎหมาย ซึ่งเป็นประเด็นที่ก่อให้เกิดเป็นธรรมเนียม จารีต มาอย่างยาวนานตลอดห้วงของการก่อรัฐประหาร เพื่อเป็นเหตุผลรับรองในการสนับสนุน คำจูงใจความชอบธรรมในการดำรงอยู่ในอำนาจให้แก่คณะรัฐประหาร เพราะฉะนั้นระบบกฎหมายของไทยจึงเป็นจารีตหรือธรรมเนียมอย่างหนึ่งซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่เอื้อต่อการทำรัฐประหารให้มีความชอบธรรมในตัวมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดจากสำนักกฎหมาย โดยเฉพาะสำนักบ้านเมือง ที่แสดงให้เห็นผ่านการอำนาจตุลาการหรือคำพิพากษาต่าง ๆ และกฎหมายที่มีการบัญญัติขึ้นเป็นรัฐธรรมนูญ หรือคำสั่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญอันเกิดขึ้นมาภายหลังการทำรัฐประหารแต่ละครั้งโดยคณะรัฐประหาร ซึ่งใช้นักกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนความชอบธรรมในสายตาของผู้ถูกปกครองเนื่องด้วยการชอบด้วยกฎหมาย ชอบด้วยรัฐธรรมนูญจะถูกมองและให้คุณค่าว่าชอบธรรมด้วยเช่นกัน (โปรดดูรายละเอียดการที่คณะรัฐประหารอาศัยความชอบธรรมจากสถาบันพระมหากษัตริย์และระบบกฎหมาย ใน ฌรัฐพล ใจจริง, 2563: 60; สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2553: 103; หอสมุดแห่งชาติ. สยามนิกร 20 มิถุนายน 2490; หอสมุดแห่งชาติ. สยามนิกร 21 มิถุนายน 2490; นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2564:117-124, 132-134; อารังศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2561: 168; บุญชัย ใจเย็น, 2564: 141; ธนา

พล อิวสกุล, 2554: 198; บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2548: 221-222; ธงชัย วินิจจะกุล, 2563; เสน่ห์ จามริก 2529: 230-326)

ปรัชญาการเมืองของแนวคิดมาเคียเวลลีในการรัฐประหาร 19 กันยายน

จากเหตุการณ์การรัฐประหารวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน สามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์รัฐประหารดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้ว่า จากการทำการรัฐประหารเป็นไปตามแนวคิดวิธีการได้มาของอำนาจ ทั้งยังปรากฏการณ์ที่รัฐหรือคณะรัฐประหารขณะนั้นจะมีการรักษาอำนาจไว้ รวมไปถึงการสูญเสียอำนาจที่อาจเกิดขึ้นต่อมาได้เช่นเดียวกันตามปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี โดยในที่นี้จะหยิบยกประเด็นของวิธีการรักษาอำนาจและวิธีการสูญเสียอำนาจซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวมาอธิบายต่อไป

1. วิธีการรักษาอำนาจ

เมื่อได้รัฐมาก็ปรารถนาที่จะรักษาเอาไว้ วิธีการรักษารัฐไว้ตามแนวคิดของมาเคียเวลลี คือ การกำจัดศัตรูทางการเมืองและจัดการกับกลุ่มอำนาจเก่าของรัฐประหารนั้น สามารถอธิบายเปรียบเทียบด้วยแบบวิธีการกวาดล้างโดยการทำให้พินาศไป และการคงรักษากลุ่มอำนาจเก่าไม่ให้กลับมาใช้อำนาจอีก ตามความคิดของมาเคียเวลลีที่ว่า “ใครที่ได้รัฐเหล่านี้มา และปรารถนาที่จะคงรักษาเอาไว้ ก็ควรคำนึงอยู่เสมอสองประการ ประการหนึ่งคือว่าสายโลหิตของเจ้าผู้ปกครองเดิมจะต้องถูกกำจัด” (มาเคียเวลลี, นิโคโล, 2552: 111) แสดงให้เห็นผ่านการกำจัดศัตรูทางการเมืองด้วยวิธีการที่รุนแรง โดยได้เริ่มขึ้นหลังจากที่คณะรัฐประหารได้ยึดอำนาจอย่างสมบูรณ์โดยใช้อำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นใบอนุญาตให้มีการกวาดล้างเกิดขึ้นเพราะในขณะนั้นคณะรัฐประหารมีความพร้อมทางด้านกองกำลังที่จะใช้รักษาอำนาจไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ดังนั้นการกวาดล้างศัตรูทางการเมืองจึงเริ่มขึ้นอย่างเข้มข้นด้วยการใช้ประกาศคณะรัฐประหาร เรียกบุคคลของกลุ่มอำนาจเก่าเข้ามารายงานตัวหรือติดต่อผู้เกี่ยวข้องกับอำนาจเก่า ซึ่งอาจจะมีการเคลื่อนไหวต่อต้านการรัฐประหารให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย และดูเหมือนจะไม่มี ความรุนแรง แต่มีบุคคลจำนวนหนึ่งที่คณะรัฐประหารได้กระทำในสิ่งที่เรียกว่าความรุนแรง เช่น การกักขัง นายเนวิน ชิดชอบ และนายยงยุทธ ตียะไพรัช หรือการรื้อค้นบ้านนักการเมืองคนสำคัญที่ถูกทหารบุกตรวจค้น แม้จะไม่มี การเสียเลือดเนื้อถึงขั้นที่มีการเสียชีวิตเกิดขึ้น แต่การกระทำดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นความรุนแรงต่อฝ่ายอำนาจเก่าหรือฝ่ายตรงข้ามของคณะรัฐประหาร

เช่นเดียวกัน ในแง่ของการสร้างความหวาดกลัว ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความต้องการของ คณะรัฐประหารที่จะกวาดล้างกลุ่มอำนาจเก่าที่ถือได้ว่าเป็นศัตรูกับคณะรัฐประหารคือกลุ่มที่อยู่ภายใต้เครือข่ายของทักษิณ นอกจากนี้ยังได้สั่งให้ติดตามพฤติกรรมของบรรดาญาติพี่น้องของฝ่ายอำนาจเก่า เช่น ครอบครัวชินวัตร ของทักษิณ รวมไปถึงผู้ต้องสงสัยว่าจะเป็นอันตรายต่อคณะรัฐประหาร ในภายหลังอาจจะต้องถูกจัดการอย่างเด็ดขาดเช่นกัน การกวาดล้างดังกล่าวมีผลทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่เหลือกำลังที่จะฟื้นตัวมาเป็นอันตรายต่อคณะรัฐประหารได้ในระยะเวลาอันสั้น รวมถึงการตัดสิทธิของกรรมการบริหารพรรคเป็นเวลา 5 ปีของพรรคการเมืองที่ถูกยุบทำให้บริวารในกลุ่มอำนาจเก่าจะหมดพลังในการต่อสู้ทางการเมือง และพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นคู่แข่ง ก็มีการจัดตั้งกองกำลังและสงคราม คณะรัฐประหารเป็นกลุ่มก่อการที่มีกำลังเป็นของตนเองซึ่งตรงกับแบบวิธีการสร้างกองกำลังของตนเองแบบมาเคียเวลลี ที่ว่า “เจ้าผู้ปกครองที่ทรงปัญญาจึงหลีกเลี่ยงกองกำลังเหล่านี้เสมอมา (ทหารรับจ้าง) และใช้กองกำลังของตนเองเขาปรารถนาที่จะแพ้เพื่อที่กองกำลังของตนเองเสียยิ่งกว่าที่จะชนะยิ่งกว่ากองกำลังของผู้อื่น” เพื่อให้รัฐประหารเป็นไปด้วยความมีเอกภาพของเหล่าทัพปราศจากการขัดแย้งกันเอง อาจจะทำให้การรัฐประหารเกิดอุปสรรคเป็นอย่างมากเพราะแต่ละทัพมีขีดความสามารถในการรบซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งหากมีการปะทะกันเอง จะเกิดการเสียเลือดเนื้ออย่างมาก การรัฐประหารอาจไม่สวยงามอย่างที่คิดเกิดขึ้น

ความคิดในเรื่องการรักษาอำนาจของมาเคียเวลลีจะให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้คุณธรรมของผู้ปกครองให้เกิดประโยชน์ โดยคุณธรรมจะเป็นเครื่องมือในการกำหนดหรือเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ปกครองมากที่สุดเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ของผู้ปกครองที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถรักษาอำนาจได้นานที่สุด ดังนั้นวิธีการรักษาอำนาจของมาเคียเวลลีจึงไม่มีสูตรสำเร็จหากแต่ต้องขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละสถานการณ์ ผ่านการทำงานของคุณธรรมที่จะเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ไม่ว่าวิธีการนั้นจะเป็นสิ่งที่ตั้งตามหลักความถูกต้องของศีลธรรมหรือศาสนาหรือไม่ก็ตาม ซึ่งลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงกับที่คณะรัฐประหารได้แสดงออกเพื่อรักษาอำนาจของเขาเพราะระหว่างการอยู่ในอำนาจของคณะรัฐประหารนั้นพบว่าคณะรัฐประหารได้ใช้วิธีการต่าง ๆ มากมายตามแต่ความจำเป็นของสถานการณ์ในขณะต่าง ๆ

2. วิธีการสูญเสียอำนาจ

การสูญเสียอำนาจทางการเมืองตามปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี พบว่าเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ คือการเลือกสนับสนุนหรือการเลือกข้างที่ผิดพลาด การเลือกผู้ช่วยที่ผิดพลาดและการเสียอำนาจด้วยผลจากการกระทำของโชคชะตา ซึ่งอาจทำให้ผู้ปกครองต้องพบความผิดพลาดทางการเมือง และถ้าความผิดพลาดนั้นร้ายแรงมากก็อาจจะทำให้ผู้ปกครองต้องสูญเสียอำนาจไปได้ สาเหตุนี้แม้ว่าจะถือเป็นความบกพร่องของตัวผู้ปกครองเอง แต่ด้วยสถานการณ์ที่บีบบังคับนั้นทำให้ตัวเลือกของผู้ปกครองมีไม่มากนักและทำให้โอกาสที่จะผิดพลาดก็มีความเป็นไปได้สูง จากเหตุการณ์ดังกล่าวคณะรัฐประหารได้กระทำในสิ่งที่มาเคียเวลลีได้พูดไว้ว่า

“เจ้าผู้ปกครองจะเป็นที่ยกย่องสรรเสริญเมื่อเขาเป็นมิตรแท้และศัตรูแท้ด้วย นั่นคือเมื่อเขาเปิดเผยตนเองว่าเข้าข้างใครโดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดส่วนนี้มีประโยชน์มากกว่าการวางตัวเป็นกลางเสมอและไม่ว่าในกรณีใด ๆ การเปิดเผยตนเองและทำสงครามที่แท้จริงจะเป็นประโยชน์สิ่งสำหรับท่านเพราะในกรณีแรกถ้าท่านไม่เปิดเผยตนเองท่านจะเป็นเหยื่อของผู้ชนะเสมอพร้อมกับความถูกใจและความพึงพอใจของฝ่ายที่พ่ายแพ้ท่านจะไม่มีข้ออ้างหรือสิ่งอื่นใดที่สามารถจะป้องกันท่านได้และไม่มีใครที่จะต้อนรับท่านเพราะผู้ชนะจะไม่ต้องการมิตรที่นำระแวงซึ่งไม่ได้ช่วยเหลือเขาในยามคับขันและผู้แพ้จะไม่ต้อนรับท่านเพราะท่านมิได้ต้องการจะเสี่ยงร่วมโชคชะตากับเขาโดยมีอาวุธอยู่ในมือ” (มาเคียเวลลี, นิโคลาส, 2552: 286)

ประการต่อมาคือสาเหตุที่เกิดจากการกระทำของโชคชะตานั้นถือเป็นสิ่งที่ยากแก่การควบคุมของมนุษย์ ถ้าโชคชะตาใดที่ไม่รุนแรงมากเกินไปและผู้ปกครองเป็นผู้มีคุณธรรมมากพอ เขาก็อาจจะเอาชนะโชคชะตานั้น ๆ ได้ และไม่ต้องสูญเสียอำนาจไป แต่หากว่าโชคชะตาที่เกิดขึ้นมีความร้ายแรงมากเกินกว่าที่คุณธรรมในตัวผู้ปกครองจะควบคุมและเอาชนะได้ ผู้ปกครองก็มีโอกาสที่จะสูญเสียอำนาจไปอย่างที่ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ การสูญเสียอำนาจเกิดจากการกระทำของโชคชะตาความคิดทางปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี กล่าวว่า “อาจจะจริงที่เทพแห่งโชคชะตาเป็นผู้กำหนดครึ่งหนึ่งของการกระทำของเรา แต่ก็จริงด้วยเช่นกันว่านางก็ปล่อยให้ครึ่งหนึ่งหรือปานนั้นอยู่ในความควบคุมของเรา ... เพราะเทพแห่งโชคชะตาเป็นสตรีและถ้าบุคคลใดปรารถนาที่จะควบคุมนางก็จำเป็นที่จะต้องดีและหุบ

ให้นางล้มลงและเขาก็จะพบว่านางปล่อยให้ตนเองถูกเอาชนะโดยบุรุษเพศเหล่านี้ยิ่งกว่าโดยผู้ที่ดำเนินกรอย่างเห็นชา” (มาเคียวเวลลี, นิโคโล, 2552: 305-308) นอกเหนือจากสถานการณ์ที่เป็นความผิดพลาดอันเกิดจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือขาดความรู้ความสามารถทางการเมือง หรือเพราะเหตุอันใดอื่น ๆ ที่ทำให้คณะรัฐประหารถึงคราวที่ต้องสูญเสียอำนาจไป

ความคิดเรื่องการสูญเสียอำนาจดังกล่าวของคณะรัฐประหารนั้นเห็นได้ว่ามีสาเหตุที่สำคัญมาจากการกระทำของโซคเซตาที่มีความรุนแรงมากเกินกว่าที่คณาธิปไตยในตัวของคณะรัฐประหารที่จะแก้ไขให้ดีขึ้นได้ ซึ่งโซคเซตาที่คณะรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน 2549 ต้องประสบ ได้แก่ ผลการเลือกตั้งที่พรรคพลังประชาชนได้รับคะแนนเสียงมาเป็นอันดับหนึ่งซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ที่คณะรัฐประหารได้เป็นฝ่ายสนับสนุนนั้นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในสนามเลือกตั้ง ยกที่จะใช้การเมืองในรัฐสภาเพื่อรวบรวมเสียงข้างมากเพื่อจัดตั้งรัฐบาล อีกทั้งไม่ว่าจะเป็นความแตกแยกภายในคณะรัฐประหารปัญหาความเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อนและเกิดความไม่พอใจในรัฐบาลสุรยุทธ์ จุลานนท์ ทำให้คณะรัฐประหารต้องสูญเสียอำนาจและความชอบธรรมในการครองอำนาจไปในที่สุด

สรุปได้ว่าจากเหตุการณ์การรัฐประหารวันที่ 19 กันยายน 2549 เมื่อคณะรัฐประหารได้มาซึ่งอำนาจตามแนวคิดวิธีการของมาเคียวเวลลีแล้ว ยังมีความเป็นไปได้ที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับการรักษาอำนาจและการสูญเสียอำนาจของคณะรัฐบาลที่มีคณะรัฐประหารเป็นกลไกสำคัญ ผ่านแนวคิดวิธีการรักษาไว้ซึ่งอำนาจ และการสูญเสียอำนาจที่มาเคียวเวลลีได้เคยกล่าวไว้ ซึ่งการรัฐประหารในครั้งนั้นแสดงให้เห็นถึงการรักษาอำนาจไว้ตรงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่ยกไปข้างต้น อีกทั้งยังสามารถอธิบายการสูญเสียอำนาจของรัฐที่เห็นได้ผ่านสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นเช่นเดียวกัน

สรุป

จากกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นที่อธิบายถึงปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นผ่านแนวคิดปรัชญาการเมืองของมาเคียวเวลลี จากการตั้งคำถามถึงว่าอะไรคือความชอบธรรมที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) กระทำการรัฐประหารรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งของ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งนำมาสู่ประเด็นของการขึ้นสู่อำนาจตามแนวคิดมาเคียวเวลลี ที่อธิบายการได้มาซึ่งอำนาจด้วยวิธีการใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยุติประชาธิปไตยแบบฉ้อฉลและสร้างความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองอันเป็นเหตุผลของรัฐตามคำกล่าวของคณะรัฐประหาร ซึ่งสอดคล้องกับ

รูปแบบ The end justifies the means หรือเป้าหมายเป็นตัวสร้างความชอบธรรมให้กับวิธีการ ตามแนวคิดปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี โดยมีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นเหตุผลประกอบให้เห็นถึงความชอบธรรมของคณะรัฐประหาร ทั้งนี้ ในประเด็นของธรรมเนียมจารีต อันเป็นรากฐานที่ส่งเสริม คำจูงการรัฐประหารจากกรณีศึกษา ได้อธิบายถึงประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์และระบบกฎหมายที่รองรับความชอบธรรมการทำรัฐประหาร นำมาสู่การอธิบายประเด็นทางจริยธรรมอันมาจากข้อเสนอในปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี และการได้รับอิทธิพลมาจากปรัชญาแนวสังคมนิยม และประเด็นสุดท้ายคือการอธิบายความไปได้ที่คณะรัฐประหารอาจรักษาอำนาจ และสูญเสียอำนาจได้ ตามวิธีการและข้อเสนอแนะของปรัชญาตามแนวคิดที่ปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี ทั้งนี้บทความชิ้นนี้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการนำปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลี มาอธิบายถึงเหตุผลของความชอบธรรมในการขึ้นสู่อำนาจของคณะรัฐประหาร

เอกสารอ้างอิง

- เกษียร เตชะพีระ. (2550). จากระบอบทักษิณสู่รัฐประหาร 19 กันยายน 2549: วิภวต ประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกษียร เตชะพีระ. (2564). หมายเหตุผู้แปล ใน การที่ตพจญภย: นยายปรัชญาการเมือง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: คบไฟ.
- คมชดล็ก. (2560). วันนีในอดีต ‘ทักษิณ’เปิดประเด็น ‘ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ.’ สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://www.komchadluek.net/today-in-history/285043>
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2523). แก่นแท้แห่งคำสอนของมาเคียเวลลี. วารสารธรรมศาสตร์, 9(4), 111-128.
- ณัฐพล ใจจริง. (2563). ขุนศึก คักดินา และพญาอินทรี: การเมืองไทยภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา 2491-2500. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2563). ปาฐกถาฉบับเต็ม ‘นิติรัฐอภิสิทธิ์และราชินิติธรรม’. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://waymagazine.org/thongchai-winichakul-rule-by-law/>

- ธนา มณีพุกษ์. (2555). การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 กับแนวคิดมาคิอาเวลลี. ใน
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนาพล อิวสกุล. (2554). “มูลบท” ว่าด้วยราชวงศ์ไทยและการเมืองสมัยปลายรัชกาลฉบับ
อเมริกัน. วารสารฟ้าเดียวกัน, 9(2), 197-127.
- อัครศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2561). “ข้ออ้าง” การปฏิวัติ-รัฐประหารในการเมืองไทย
สมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2563). รัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทย. ใน ชาติไทย, เมืองไทย, แบบเรียน
และอนุสาวรีย์ว่าด้วย: วัฒนธรรม, รัฐ และรูปการจิตสำนึก. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2548). กฎหมายมหาชนเล่ม 2: การแบ่งแยกกฎหมายมหาชน-เอกชน
และพัฒนาการกฎหมายมหาชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชัย ใจเย็น. (2564). กบฏยังเติร์ก. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สยามความรู้.
- มาคิอาเวลลี, นิโคโล. (2552). เจ้าผู้ปกครอง. (สมบัติ จันทรวงศ์, ผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- มาคิอาเวลลี, นิโคโล. (2563). เจ้าผู้ปกครอง. (สมบัติ จันทรวงศ์, ผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 11).
กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ศิลปวัฒนธรรม. (2564). วิธีรักษาอำนาจฉบับ มาเคียเวลลี ผู้ถูกเรียกว่าเจ้าของศาสตร์พระราช
และผู้นำที่เขาหนุน. เรียกใช้เมื่อ 21 ธันวาคม 2564 จาก [https://www.silpa-
mag.com/history/article_32766](https://www.silpa-mag.com/history/article_32766)
- สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ. (2553). แผนชิงชาติไทย ว่าด้วยรัฐและการต่อต้านรัฐสมัยจอมพล ป.
พิบูลสงครามครั้งที่สอง (พ.ศ.2491-2500). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: 6 ตุลา
รำลึก.
- เสนห์ จามริก. (2529). การเมืองไทยกับพัฒนาการรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์
การพิมพ์.
- เอ็ม. เจ. ฮาร์มอน. (2522). ความคิดทางการเมืองจากเพลโตถึงปัจจุบัน. (เสนห์ จามริก, ผู้แปล)
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

MGR Online. (2548). สนิธิ ลิ้มทองกุล ไขข้อข้องใจ “ทักษิณไม่ใช่เพื่อนสนิท”. เรียกใช้เมื่อ 27 พฤศจิกายน , 2564, จาก <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9480000170551>

MGR Online. (2549). “ป่าเปรม” ย้ำ “พระเจ้าอยู่หัว-ชาติ” คือ เจ้าของทหารแท้จริง เตือน รุ้่น้องใช้เลือดเนื้อปกป้องเทิดทูน. เรียกใช้เมื่อ 27 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://bit.ly/3HuoGe1>

Positioning. (2548). เมืองไทยรายสัปดาห์ ปรากฏการณ์ “สนธิ” พีเวอร์. เรียกใช้เมื่อ 27 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://positioningmag.com/8149>